

Література

1. Податковий Кодекс України. – [Чинний від 2010-12-02] / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2010. – 573 с. (Бібліотека офіційних видань).
2. Про оподаткування прибутку підприємств. – [Чинний від 1997-05-22] / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 1997. – 247 с. (Бібліотека офіційних видань).
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 "Податок на прибуток" – [Чинне від 2000-12-28] / Міністерство фінансів України. – Офіційний вісник нормативно-правових актів з митної справи, податків та бухгалтерського обліку. – 2000.–С.109-118.
4. Податок на прибуток підприємств [Електронний ресурс]: / Олексій Задорожний. – Режим доступу до ресурсу : http://www.vlasnasprava.info/ua/business_az/how_to_grow/taxation.html?_m=publications&_t=rec&id=13691&s=print. – Загол. з екрану.
5. Мосейчук В. Податковий кодекс України: «білі плями» та «підводні камені» / Віталій Мосейчук. Науково-практичний коментар Податкового кодексу України. – Львів: вид. Мосейчука В.В., 2011. – 86 с.
6. Плахтій Т.Ф. Бухгалтерський та податковий облік податку на прибуток: розбіжності та шляхи їх уніфікації / Т.Ф. Плахтій // Облік і фінанси АПК. –2009. – №2. – С. 55-65.
7. Налог на прибыль [Електронний ресурс]: / Дмитро Савчук. – Режим доступу до ресурсу : http://www.lp.ua/rus/for_print.php?name_page=/public.php&news_id=260. – Загол. з екрану.
8. Клепар Г.І. Витрати підприємства в Податковому кодексі України та національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку: узгодженість та суперечності / Г.І.Клепар // Наук. вісник Ужгородського університету. Серія Економіка. Спецвипуск 33. Частина 2, 2011.– С.96-100.
9. Патлатий П. Маразми Податкового кодексу // Податкове планування. – 2011. – №2(124). – С. 53-58.

УДК 629.113

ВИЗНАЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІО-УПРАВЛІНСЬКОГО РІВНЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Бідняк М.Н., доктор технічних наук,

Бідняк Д.М.,

Мороз О.В., кандидат економічних наук

Постановка проблеми

Ефективність функціонування та розвитку виробничих систем в значній мірі залежить від рівня її організації та управління. В сучасних умовах є досить великий арсенал внутрішніх засобів досягнення необхідного рівня організованості та управління виробничими системами до яких відносяться управління виробничими потужностями, технологічними процесами, фінансами і ін., які дають можливість керівництву підприємств підвищити ефективність впливу на всі елементи виробництва. Факт існування різних видів господарських бізнес-одиниць, а тим більше різних форм власності на даному етапі не викликає великого інтересу, але питання організованості та управління ними є найбільш цікавим як з теоретичної точки зору так і з практичної. На наш погляд ефективність функціонування та розвитку таких суб'єктів господарювання залежить від розуміння того наскільки вони організовані і яке управління ними. Звичайно це можливо визначити тільки якістю. Але якісна оцінка не характеризує кількісного значення організації і управління. Для цього пропонуються деякі методичні підходи до визначення кількісних показників як рівня організацій так і рівня управління.

Основна частина

Враховуючи складність та взаємозв'язок елементів виробничої системи необхідно розглядати її комплексно так як позитивний розвиток її елементів і управління ними взаємно підсилюють основу для стійкого організаційного розвитку. В тому випадку коли не враховується взаємозв'язок і взаємодія при негативному розвитку окремих елементів, навпаки може призвести до кризового стану. Це є ознаками синергії в виробничих системах.

Іншою характерною ознакою синергії в виробничих системах взагалі існує нелінійність явищ, які виникають. Але враховуючи досить малі відрізки часу і тим більш простору (оперативного управління виробництвом) в спрощених варіантах досить коректно можна використовувати і лінійні методи. Вони використовуються при вирішенні задач формування змінно-добового завдання, розподіл та завантаження виробничих потужностей, обслуговування виробничих засобів і таке ін.. Ці

особливості вимагають використання досягнень багатьох наукових дисциплін таких як: менеджмент, економіка, дослідження операцій, статистика і ін., які обумовлюють можливість використання синергетичного ефекту і визначення можливостей розвитку виробничих систем. Як відомо синергетичний ефект залежить в першу чергу від рівня організації виробництва та його управлінням.

Слід зазначити, що це досить складна і неоднозначна задача, бо вирішення її потребує чіткого поняття суті організації та управління. Нажаль існуюча термінологічна плутанина, яка існує у визначенні цих понять не дає чіткого розуміння переходу від якісного визначення рівня організації до кількісного, цим і зумовлюється складність проблеми.

Розглянемо в першу чергу поняття та склад організаційної системи та синергетики. Під організаційною системою слід розуміти найбільш ефективне взаємодія та функціонування складових елементів виробництва як в просторі так і в часі. До елементів виробничої системи наприклад, на автомобільному транспорті відносяться: рухомий склад (автомобілі), матеріально-технічна база (технологічне обладнання, споруди, будівлі), виробничі ресурси (матеріальні, трудові, інформаційні) і ін. Звичайно що ці елементи розташовані в просторі, а взаємодіють в часі.

Схема їх взаємодії наведена рис.1.

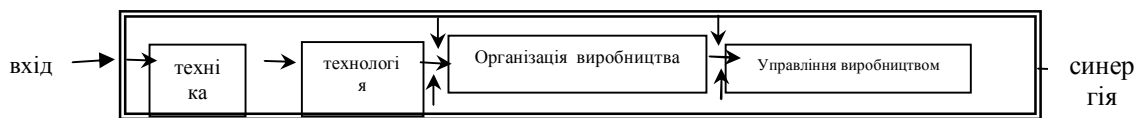

Рис. 1. Схема взаємодії елементів виробничої системи автомобільного

Управління визначається як перехід організаційної системи з одного стану в інший як правило в бажаний, або заданий.

Синергетичний ефект в свою чергу це очікуваний результат від взаємодії окремих виробничих елементів які реалізують ті чи інші виробничі функції.

Як слідує з приведеної схеми, в основі організації знаходяться окремі елементи виробничої системи. Завдання організації полягає в найбільш ефективній їх взаємодії як функції часу. Тому формальну постановку задачі організації виробничої системи слід розглядати як множину M на якій реалізується завчасно задане відношення R з фіксованими властивостями елементів P .

Якщо кожний елемент на множині M має свої властивості, а точніше свої функції, то перш за все слід визначити рівень цих властивостей, чи відповідають вони найбільш передовим зразкам в галузі, і як можна кількісно визначити.

Враховуючи, те що функціонування кожного елементу визначається багатьма показниками, то виникає потреба в обґрунтуванні одного узагальненого показника рівня організованості. Наприклад, таким показником може бути коефіцієнт організованості:

$$K_o = \sum_{i=1}^n \beta_i \cdot k_i, \quad (1)$$

де k_i - коефіцієнт значимості i -ї виробничої функції;

β_i – повнота реалізації i -ї виробничої функції.

До властивостей елементів виробничих систем слід віднести і організаційний рівень техніки, в нашому випадку рухомого складу, технологічного обладнання, і робочої сили, технологій виконання своїх виробничих функцій. Тоді організаційний рівень по параметру властивостей визначається за формулою:

$$O_p = \sum_{i=1}^n k_i + \sum_{j=1}^m k_j + \sum_{k=1}^q k_k + \sum_{y=1}^H k_y, \quad (2)$$

де k_i – організаційний рівень техніки;

k_j – організаційний рівень технології;

k_k – організаційний рівень робочої сили;

k_y – організаційний рівень управління;
 i – кількість моделей техніки;
 j – кількість технологічних схем;
 k – кількісна характеристика кваліфікації робочої сили;
 h – кількість структурних підрозділів в управлінні.

Найбільш повною характеристикою організаційного рівня виробничих систем є відношення елементів між собою. Воно характеризує визначення взаємозалежності окремих елементів виробництва. Відношення елементів один до одного має безкінечну множину. До них відносяться найбільш суттєві такі як: просторові, часові, частини і цілого, форми і змісту, причинно-наслідкові, зовнішнього і внутрішнього впливу. Тому якраз організаційні відношення є предметом організаційної науки, як такої, бо вони структурують, рухають і розвивають організацію. Якщо організаційні відносини пов'язувати з відносинами взагалі то слід відмітити деякі особливі характеристики цих відносин. Це близькість елементів – вони тісно пов'язані перш за все технологією виробництва; зв'язаність елементів – що характеризує цілісність виробничої системи; компактність - територіальна близькість складових виробничої системи; деяка невизначеність між об'єктом і суб'єктом яка усувається як правило управлінськими діями суб'єктів управління; ієрархічність - це багаторівневість побудови як об'єкту так і суб'єкту; безперервність виробничих процесів; відповідність або цілеспрямованість; конкурентність як форма змагання умовно окремих виробничих підрозділів, бо це ознака в психології людей.

Для реалізації організаційних відносин необхідні організаційні носії. До них відносяться: рівень спеціалізації, концентрації, комунікації, централізації функцій, інформаційності обліку, прогнозування та планування. Виходячи з цього кількісної оцінки рівня організаційних відносин можна визначити по формулі:

$$Q_b = \prod_{q=1}^D I_q, \quad (3)$$

де I_i – кількісний рівень q -го організаційного носія;
 D – кількість таких організаційних носіїв, по яким визначається загальний організаційний рівень.

В свою чергу q -го носія для виробничих систем.

$$I_q = \frac{I_{q\phi}}{I_{qig}}, \quad (4)$$

де $I_{q\phi}$ – фактична реалізація q -го носія в кількісному виразі;

I_{qig} – максимальна можлива реалізація q -го носія для аналогічних виробничих систем.

В нашому випадку під носієм будемо розуміти повну або часткову реалізацію функції за прийнятими виробничими підрозділами. Крім того одним з важливих показників управлінського рівня виробництва є охоплення всіх функцій без дублювань і паралельної їх реалізації різними структурними підрозділами. Рівень охоплення управлінських функцій можна визначити по формулі:

$$\Phi \equiv \sum_{i=1}^n \alpha_i, \quad \Phi_T \equiv \Phi_\phi, \quad (5)$$

де Φ – повний набір функцій по всім елементам системи;

α_i – охоплення i -ї функції;

n – загальна кількість функцій, яка реально існує.

Із формули (5) слідує, що набір функцій Φ_T теоретично необхідний повинен бути тотожний фактичному Φ_g .

Так, наприклад, якщо, відомо що рухомий склад або технологічне обладнання повинно проходити технічні процедури (діагностику, техніку, технічне обслуговування і таке ін.) підготовки до експлуатації (це нормативна база утримання техніки), то відсутність хоч одного виробничого

підрозділу по реалізації якоїсь функції робить її уже не повною.

Наприклад відсутній підрозділ діагностування рухомого складу, або реалізація цієї виробничої функції не має виробничої бази. В свою чергу

$$\Phi_{\phi} = \sum_{i=1}^n \alpha_i, \quad (6)$$

де Φ_{ϕ} – фактичне охоплення виробничих функцій;

α_i – значимість i -ї функції;

n – кількість функцій управління виробництвом.

Ефективне функціонування системи має показники організаційного та управлінського рівня близько до 1.

Визначення параметрів α_i , β_i , k_i проводиться безпосередньо математичною обробкою множин, характеристики яких притаманні тому чи іншому елементові виробничої системи.

Найбільш складною задачею є розрахунок значення носія функцій тому під значимістю будемо розуміти визначення впливу i -ої функції на кінцевий результат виробництва. Для кількісної оцінки впливу можна використати метод експертних оцінок. Для цього необхідно визначити ряд умов.

1. Сформувати статистичний комплекс показників по всіх функціях на протязі досить довгого часу в залежності від достатньої вибірки.

2. Для кожного показника визначається найкраще (ідеальне) значення.

3. Для кожної функції визначається відносний коефіцієнт повноти її виконання.

Запропонована методика дає можливість кількісно визначити організаційний та управлінський рівень виробничої системи.

Література

1. Бідняк М.Н., Формалізована модель, оцінки економічної ефективності проектів розвитку виробництва: науковий журнал «Управління проектами, системний аналіз» №8 2011, с.14

2. Бідняк М.Н., Визначення організаційного стану виробничої системи: науково-технічний збірник «Вісник» № 21 2010 с.223

УДК 658:65.012.12

РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ В ОБГРУНТУВАННІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

**Бойко В.В., кандидат економічних наук
Парфентьєва О.Г.**

Постановка проблеми. Формування механізму ринкових відносин змінює характер аналітичної роботи на підприємствах, яка повинна охоплювати як внутрішнє, так і зовнішнє економічне середовище кожного суб'єкта господарської діяльності. За таких умов на підприємствах необхідно створювати системи управління, які здатні оперативно реагувати на невизначеність оточуючого середовища і значну роль в цих системах відіграє економічна діагностика.

Застосування економічної діагностики стає актуальним в сучасних умовах господарювання, коли за статистичними даними більше ніж третина вітчизняних підприємств є збитковими. Аналіз статистичних даних [6] засвідчив, що в 2008-2010 рр. більше ніж тридцять відсотків підприємств України отримали негативний фінансовий результат: в 2010р. частка збиткових підприємств в цілому по Україні становила 36,8%, і зокрема в сфері транспорту та зв'язку – 43,4%.

Потреба в розвитку методології економічної діагностики пов'язана із значною кількістю інформації, яка надходить із зовнішнього і внутрішнього середовища, бажаннями менеджерів зменшити терміни і витрати на підготовку оптимальних управлінських рішень.

Аналіз публікацій та постановка завдання. Теоретичні і методологічні засади діагностики достатньо широко представлені в роботах вітчизняних і закордонних економістів [1-5], якими визначено природу і форми діагностики, її місце в економічному аналізі, досліджено процедури та